

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)
Філологічний факультет

(назва інституту/факультету)
Кафедра сучасної української мови

(назва кафедри)

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Методика викладання української мови у ЗВО
обов'язкова

Освітньо-професійна програма «Українська мова та література»
(назва програми)

Спеціальність

035 Філологія
(вказати: код, назва)

Галузь знань

03 Гуманітарні науки
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти

другий (магістерський)
(перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))
філологічний факультет
назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за ОПП)

Мова навчання

українська
(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники:

Олена КУЛЬБАБСЬКА, доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри сучасної української мови
(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача

https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=FyMFKPAAAAAJ&view_op=list_works&cstart=20&pagesize=20
(посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача)

Контактний тел.

58-48-32

E-mail:

o.kulbabska@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle:

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=4967>

Персональний сайт науковця

<https://kulbabska.com/news/dystantsiina-osvita>

Консультації

понеділок із 16.00 до 17.00 (очні / дистанційні)

1. АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ (призначення навчальної дисципліни)

Світові тенденції глобалізації, інформатизації, фундаменталізації, соціально-економічні трансформації в Україні початку ХХІ століття, криза значеннево-центричної парадигми, усвідомлення потреби нової гуманістичної парадигми освіти з акцентом на особистісні орієнтації, тенденції в розвитку мови, вимоги до мовнокомунікативної, соціокультурної компетенцій особистості, яка навчається впродовж життя – ці та інші чинники зумовлюють якісні зміни в лінгвістичній підготовці майбутніх фахівців (О. О. Семенов). У цьому аспекті пріоритетні позиції для професійної підготовки майбутніх викладачів закладів вищої освіти (ЗВО) посідає обов'язкова навчальна дисципліна «Методика викладання української мови у ЗВО».

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ: формування в магістрантів умінь планувати навчально-виховний процес у закладах вищої освіти, створювати програмно-методичне забезпечення мовознавчих курсів, організовувати і проводити різнотипні лекції, практичні й семінарські заняття з мовознавчих дисциплін, стимулювати науково-методичну творчість здобувачів вищої освіти з актуальних питань мовознавства й лінгводидактики.

3. ПРЕРЕКВІЗИТИ. ОК1 – «Педагогіка та психологія вищої школи», ОК2 – «Методологія та організація наукових досліджень», ОК10 – «Асистентська практика».

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

4.1. Компетенції:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК–1: Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК–8: Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК–12: Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК–6: Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК–7: Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК–10: Здатність визначати сутність і психолого-педагогічні основи процесів навчання й виховання, зміст мовної освіти в ЗВО України.

4.2. Програмні результати навчання (ПР):

ПР–1: Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПР–3: Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПР–5: Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПР–11: Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПР–14: Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПР–19: Проектувати, конструювати, організовувати й аналізувати власну педагогічну діяльність, опановувати сучасні технології програмно-методичного забезпечення філологічних дисциплін у процесі викладання української мови та літератури в закладах освіти.

У результаті засвоєння програмового матеріалу магістрант / магістрантка повинні:

а) знати:

- зміст мовної освіти в закладах вищої освіти;
- зміст і обсяг навчальної діяльності студентів згідно з планом лекції / практичного заняття;
- наукові основи створення навчальних планів, програм, навчальних і методичних посібників, підручників;
- методику планування навчально-виховного процесу у закладах вищої освіти, технологію створення програмно-методичного забезпечення мовних курсів;
- методику організації та проведення лекцій і практичних (семінарських) занять із мовознавчих дисциплін;
- доцільність поєднання індивідуальної та колективної (парної, групової та фронтальної) форм роботи студентів з огляду на особливості кожної з них;
- ефективність традиційних допоміжних засобів навчання, а також адитивних, візуальних, аудіовізуальних технічних і електронних засобів.
- методику раціональної та науково обґрунтованої організації самостійної / індивідуальної роботи студентів;
- методи стимулювання науково-методичної творчості студентів;
- методи контролю та оцінки знань, умінь і навичок студентів-філологів;
- кращий педагогічний досвід викладачів-філологів ЗВО України;

б) уміти:

- складати тематичний план циклу занять (модулів) та плани-конспекти занять з урахуванням умов навчання й рівня компетентності студентів-філологів;
- визначати мету, завдання занять з огляду на ступінь навчання та місця цього заняття в циклі модулів;
- обрати ефективні методи досягнення мети відповідно до рівня підготовки студентів;
- оцінювати доцільність методичних коректив у плані заняття з урахуванням конкретної ситуації, що склалася;
- визначати типи практичних занять і послідовність їх виконання згідно з етапами оволодіння навчальним матеріалом, враховуючи ступінь його складності;
- здійснювати методичний аналіз навчального матеріалу з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння та добору оптимальних способів попередження помилок;
- передбачати раціональність різноманітних прийомів самостійної роботи студентів над мовним і мовленнєвим матеріалом;
- визначати об'єкти контролю мовленнєвої діяльності студентів, добирати відповідні їм способи контролю, зокрема тестові, творчі, пошукові;
- проводити навчальні ігри зокрема рольові, з урахуванням рівня підготовки студентів-філологів;
- реалізовувати загальноосвітній, розвивальний, виховний, українознавчий потенціал навчального матеріалу заняття;
- розв'язувати засобами української мови завдання морального, культурного, естетичного і гуманістичного виховання студентів;
- проводити спостереження та комплексний аналіз відвіданих занять із теоретичним обґрунтуванням навчально-методичної діяльності;
- засобами фахового мовлення встановлювати й підтримувати різноманітні мовленнєві контакти: *викладач – група, викладач – студент, студент – студент, студент – група.*

5. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни Методика викладання української мови у ЗВО

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						форма підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	I	I	5	150	2	30	15	-	-	105	-	іспит
Заочна	I	I	5	150	2	8	4	-	-	138	-	іспит

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Методологічні засади підготовки філологів у системі вищої освіти												
Тема 1. Мова як духовна категорія в педагогічній освіті	4	2	-	-	-	2	10	-	-	-	-	10	
Тема 2. Методика вивчення української мови у вищій школі як наука й навчальна дисципліна.	8	2	1	-	-	5	10	-	-	-	-	10	
Тема 3. Професіограма майбутнього	8	2	2	-	-	4	15	-	-	-	-	15	

викладача української мови в контексті освітніх реформ сьогодення.												
Разом за ЗМ1	20	6	3	-	-	11	35	-	-	-	-	35
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Організація вивчення української мови у ЗВО за кредитно-трансферною технологією											
Тема 1. Навчання української мови в аспекті європейської кредитно-трансферної системи.	12	2	2	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Тема 2. Традиційні й інноваційні форми викладання циклу лінгвістичних дисциплін у вищій школі.	16	4	2	-	-	10	19	2	2	-	-	15
Тема 3. Методи і прийоми вивчення української мови у вищій школі.	19	4	2	-	-	13	19	2	-	-	-	17
Тема 4. Методичні аспекти проведення різнотипних лекцій з лінгвістичних курсів у вищій школі.	22	4	2	-	-	16	22	2	-	-	-	20
Тема 5. Методика підготовки й проведення практичних і семінарських занять, колоквіумів, консультацій.	24	4	2	-	-	18	22	-	2	-	-	20
Тема 6. Організація	16	2	1	-	-	13	10	2	-	-	-	8

самостійної та індивідуальної роботи з української мови в ЗВО.												
Тема 7. Методи контролю, обліку та оцінювання студентської успішності з лінгвістичних дисциплін.	12	2	-	-	-	10	8	-	-	-	-	8
Тема 8. Асистентська практика – перший етап на шляху до самостійної і творчої діяльності майбутніх спеціалістів-мовників.	9	2	-	-	-	7	5	-	-	-	-	5
Разом за ЗМ 2	130	24	15	-	-	95	115	8	4	-	-	103
Усього годин	150	30	16	-	-	105	150	8	4	-	-	138

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми/ кількість балів/форма контролю	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Методологічні засади підготовки філологів у системі вищої освіти		
1	<p><i>Тема 1. Мова як духовна категорія в педагогічній освіті.</i></p> <p><i>Завдання:</i> Візьміть участь у круглому столі: «Мовна особистість українського словесника у світлі вимог модернізації вищої освіти».</p> <p><i>Кількість балів – 4.</i></p> <p><i>Форма контролю – доповідь / повідомлення для учасників круглого столу.</i></p>	2
2	<p><i>Тема 2. Методика вивчення української мови у вищій школі як наука й навчальна дисципліна.</i></p> <p><i>Завдання:</i></p> <p>1. Підготуйте реферативну доповідь: «Професійна мовнокомунікативна компетентність як результат фахової підготовки магістрантів філологічних факультетів у системі вищої освіти України».</p> <p>2. <i>Робота в групах.</i> Окресліть науково-методичний доробок сучасних українських лінгводидактів – викладачів провідних ЗВО України та представників лінгводидактичних наукових шкіл сьогодення (персоналія на вибір магістранта).</p> <p><i>Кількість балів – 10</i></p> <p><i>Форма контролю – реферативна доповідь, колективна робота, аналітичний звіт.</i></p>	4
3.	<p><i>Тема 3. Професіограма майбутнього викладача української мови в контексті освітніх реформ сьогодення.</i></p> <p><i>Завдання:</i></p> <p>1. Уявіть себе в ролі викладача курсу «Сучасна українська мова». Розпрацюйте для студентів-філологів систему найефективніших завдань, що сприятимуть реалізації когнітивно-комунікативної методики навчання. Одне із завдань запропонуйте виконати студентам на практичному занятті, підготуйте вірєць його розв'язання та коментар щодо складних випадків інтерпретації мовного матеріалу.</p> <p>2. Об'єднайтесь у малі групи й розробіть <i>аналітичні, комунікативні, асоціативні, дослідницькі</i> когнітивно-розвивальні завдання,</p>	4

	<p>вправи (навчальна дисципліна на вибір магістранта / магістрантки).</p> <p>3. Візьміть активну участь у науково-дослідницькому проєкті «М'які навички» як один із треків динамічно мінливого світу», в основі якого інноваційний метод «кейс-стаді» (ситуаційний аналіз), результати дослідження зафіксуйте в таблиці та продемонструйте в мультимедійній презентації.</p> <p><i>Кількість балів – 26</i></p> <p><i>Форма контролю –</i> рольове моделювання в групах, колективна робота, участь в анкетуванні, аналітичний звіт.</p>	
Усі теми модулю	Модульна контрольна робота	
Усього		40
Змістовий модуль 2. Організація вивчення української мови у ЗВО за кредитно-трансферною технологією		
4.	<p><i>Тема 1.</i> Навчання української мови в аспекті європейської кредитно-трансферної системи.</p> <p><i>Завдання:</i> Опрацювання та аналіз нормативних документів до теми «Студентоцентроване навчання, викладання лінгвістичних і лінгвометодичних дисциплін та оцінювання результатів навчання» (за виданням: Нормативний інструментарій внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича: зб. нормативних документів / упоряд. : Р.І. Петришин, В.О Балух та ін. Чернівці: Чернівецький нац. ун.-т. ім. Ю. Федьковича, 2021. URL: https://drive.google.com/file/d/</p> <p><i>Кількість балів – 14</i></p> <p><i>Форма контролю –</i> фронтальне усне опитування, моніторинг рівня засвоєння теоретичного матеріалу за навчальною темою.</p>	8
5.	<p><i>Тема 2.</i> Традиційні й інноваційні форми викладання циклу лінгвістичних дисциплін у вищій школі.</p> <p><i>Завдання:</i> Розробіть фрагмент робочої програми або силабусу з навчальної дисципліни мовознавчого циклу.</p> <p><i>Кількість балів – 6</i></p> <p><i>Форма контролю –</i> взаємоконтроль студентів у парах і групах.</p>	10
6.	<p><i>Тема 3.</i> Методи і прийоми вивчення української мови у вищій школі.</p> <p><i>Завдання:</i></p>	13

	<p>1. Проаналізуйте за схемою підручник (навчальний посібник, збірник вправ). З'ясуйте переваги й недоліки друкованих і електронних підручників.</p> <p>2. Доберіть завдання для ефективної організації самостійної та індивідуальної роботи студентів-філологів (навчальна дисципліна на вибір магістранта / магістрантки).</p> <p><i>Кількість балів – 6</i></p> <p><i>Форма контролю –</i> робота зі схемою, аналітичний звіт, практичні, індивідуальні та самостійні завдання.</p>	
7.	<p><i>Тема 4.</i> Методичні аспекти проведення різнотипних лекцій з лінгвістичних курсів у вищій школі.</p> <p><i>Завдання:</i> Розробіть повний конспект практичного заняття до однієї з навчальних дисциплін лінгвістичного циклу для студентів, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Українська мова та література» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія». Унаочніть план-конспект мультимедійною презентацією (тема практичного заняття на вибір магістранта / магістрантки).</p> <p><i>Кількість балів – 8</i></p> <p><i>Форма контролю –</i> індивідуальна та групова (у парах і групах) робота; відеоролік практичного заняття.</p>	16
8.	<p><i>Тема 5.</i> Методика підготовки й проведення практичних і семінарських занять, колоквиумів, консультацій.</p> <p><i>Завдання:</i> Розробіть конспект лекції, обравши один із навчальних компонентів освітньо-професійної програми «Українська мова та література» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія». Унаочніть план-конспект мультимедійною презентацією (тема семінарського заняття на вибір магістранта / магістрантки).</p> <p><i>Кількість балів – 8</i></p> <p><i>Форма контролю –</i> практичні, індивідуальні та самостійні завдання, розв'язання проблемних і творчих завдань.</p>	18
9.	<p><i>Тема 6.</i> Організація самостійної та індивідуальної роботи з української мови в ЗВО.</p> <p><i>Завдання:</i> Проектна діяльність. Підготуйте виступ і презентацію для участі в інтерактивному</p>	13

	методичному колоквиумі «М'які навички – освітній тренд ХХІ ст.». <i>Кількість балів – 6</i> <i>Форма контролю – презентація проекту, – діагностика результатів самостійної роботи.</i>	
10.	<i>Тема 7. Методи контролю, обліку та оцінювання студентської успішності з лінгвістичних дисциплін.</i> <i>Завдання: Унаочніть у таблиці традиційні та інноваційні методи і прийоми навчання української мови у ЗВО.</i> <i>Кількість балів – 6</i> <i>Форма контролю – взаємоконтроль студентів у парах і групах; самоконтроль; тестові завдання.</i>	10
11.	<i>Тема 8. Асистентська практика – перший етап на шляху до самостійної і творчої діяльності майбутніх спеціалістів-мовників.</i> <i>Завдання: Опрацюйте нормативні документи щодо методів контролю, обліку та оцінювання студентської успішності з лінгвістичних дисциплін.</i> <i>Кількість балів – 6</i> <i>Форма контролю – оцінювання домашніх завдань, аналітичний звіт.</i>	7
Усі теми модулю	<i>Модульна контрольна робота – 12</i>	
Усього	60 балів	

Кількість набраних студентом балів множиться на коефіцієнт 0,5.

6. СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Механізм оцінювання результатів навчальної діяльності студентів оприєвнено в засадничих документах Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича – у «Положенні про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти», «Положенні про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів» (<https://drive.google.com/file/d/1kHg1Wh84yGmLqTIYdQO0e7m38qCrSmcR/view>).

3-поміж критеріїв контролю й оцінювання навчальних досягнень магістрантів релевантними є:

– систематичність (*основні показники критерію – регулярне відвідування лекцій і практичних занять, вчасне виконання завдань самостійної та індивідуальної робіт, написання модульних контрольних робіт за узгодженим графіком тощо*);

– активність (*основні показники критерію – ініціативність, творчий підхід, якість підготовки до лекцій і практичних занять, високий / достатній рівень виконання завдань самостійного характеру*);

– результативність (*основні показники критерію – високий / достатній рівень засвоєння теоретичного матеріалу, уміння застосувати сформовані знання на практиці та під час науково-дослідницької роботи*).

Система оцінювання знань, умінь і навичок є накопичувальною, тобто складається із суми балів за різними видами здійсненого контролю).

Підсумкова (загальна) оцінка навчальної дисципліни – сума оцінок (балів), одержаних за виконання самостійної роботи, результатів модульного контролю та за виконання

індивідуального навчально-дослідного завдання (за яке студент може отримати 10 балів за умови наявності менше 35 балів за поточні види практичної / самостійної роботи). Підсумкову оцінку виставляють після вивчення навчальної дисципліни в повному обсязі і «виводять» як суму проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної/самостійної роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (іспит) – 40 балів.

Політика оцінювання: Роботи, що їх магістрант / магістрантка здає з порушенням установлених для академгрупи термінів без поважних причин, оцінюють на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається лише з дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, участь у наукових заходах або програмі подвійного дипломування, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн-формі за погодженням із деканом факультету).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт й іспиту заборонено (у т. ч. із використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

6.1 Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90–100)	відмінно
Добре	B (80–89)	дуже добре
	C (70–79)	добре
Задовільно	D (60–69)	задовільно
	E (50–59)	достатньо
Незадовільно	FX (35–49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1–34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

6.2. Розподіл балів, які отримують магістранти (для контролю та самоконтролю роботи студента)

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль № 2							
T1.2	T1.3	T2.1	T2.2	T 2.3	T 2.4	T 2.5	T 2.6	40	100
6	6	6	12	6	6	6	12		

T 1.1, T 1.2 ... T 1.4 – теми змістових модулів.

Вид семестрового контролю: модульні контрольні роботи, екзамен.

7. Засоби оцінювання

- контрольні роботи;
- реферати з актуальних проблем лінгводидактики вищої школи;
- есе;

- графічні роботи;
- виступи на наукових заходах;
- стандартизовані тестові завдання закритого / відкритого типу;
- проєкти (індивідуальні та командні проєкти; дослідницько-творчі тощо);
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- аналітичні огляди науково-методичної літератури;
- розпрацювання фрагментів лекцій та практичних занять із мовознавчих дисциплін з використанням різних методів і прийомів;
- підготовка фрагментів робочих програм і силабусів із дисциплін мовознавчого та лінгводидактичного циклів;
- участь в інтерактивному методичному колоквіумі / дайджесті, круглому столі тощо;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

8. Форми поточного та підсумкового контролю

- під час виконання практичних завдань на модульних контрольних робіт;
- індивідуальна та групова (у парах і групах) робота;
- фронтальне усне опитування, моніторинг рівня засвоєння теоретичного матеріалу за навчальними темами;
- блищопитування;
- письмові самостійні роботи (реферати, есе, доповіді, тези, термінологічні диктанти тощо);
- ведення термінологічного словника;
- практичні, індивідуальні та самостійні завдання;
- робота з діаграмами, графіками, схемами, таблицями;
- розв'язання проблемних і творчих завдань;
- проєктна діяльність;
- взаємоконтроль студентів у парах і групах; самоконтроль;
- тестові завдання;
- оцінювання домашніх завдань;
- діагностика результатів самостійної роботи;
- проведення модульних контрольних робіт.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

9.1. Базова (основна)

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи : навчально-методичний посібник (для викладачів, аспірантів, студентів магістратури) / Л. В. Артемова. К. : Кондор, 2008. 272 с.
2. Вища освіта в Україні : навч. посіб. / В. Г. Кремінь, С. М. Ніколаєнко, М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, А. М. Гуржій, М. З. Згуровський, К. М. Левківський, В. Л. Петренко, В. П. Погребняк; за ред. В. Г. Кременя, С. М. Ніколаєнка. К. : Знання, 2005. 327 с.
3. Вітвицька С. . Основи педагогіки вищої освіти : підруч. для студ. магістратури / С. С. Вітвицька. К. : Центр навчальної літератури, 2016. 384 с.
4. Дороз Н. Ф. Методика викладання української мови у вищій школі : [навч. посіб. / Вікторія Федорівна Дороз. К. : Центр учбової літератури, 2008. 176 с.
5. Коротєєва-Камінська В. О. Викладання української мови та українознавства у вищих навчальних закладах (історичний аспект) : навч. посіб. / В. О. Коротєєва-Камінська. К. : ВП «Професіонал», 2006. 304 с.
6. Кульбабська О. В., Шатілова Н. О. Крок у професію. Методика навчання української мови у вищій школі : навч. посібник / О. В. Кульбабська, Н. О. Шатілова. – Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 384 с.
7. Подлевська Н. В. Методика викладання сучасної української літературної мови у вищому навчальному закладі : методичні рекомендації до вивчення дисципліни для студентів спеціальності «Українська мова та література» (ОКР «магістр»). Хмельницький : ХНУ, 2013. С. 87–93.
8. Семенов О. М. Методика викладання української мови у вищій школі : навч. посіб. / О. М. Семенов, Н. П. Дейниченко. Суми : СУМДПУ, 2012. 216 с.
9. Скар О. Модернізація форм і методів навчання студентів у контексті кредитно-модульної системи. *Вища школа*. 2006. № 3. С. 33–45.

9.2. Допоміжна

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України : [навч.-метод. посіб.]. К. : Либідь, 1998. 557 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.]. К. : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
3. Бедь В. В. Основи наукової організації праці студентів академії [навч.-метод. посіб.]. Ужгород, 2001. 314 с.
4. Бібік Н. М. Компетентністний підхід: рефлексивний аналіз застосування. *Компетентністний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та українські перспективи* / за заг. ред. О. В. Овчарук. К. : К.І.С., 2004. С. 47–52.
5. Біляєв О. М. Лінгводидактика рідної мови : навч.-метод. посіб. К. : Генеза, 2005. 180 с.
6. Богуш А. М. Формування мовної особистості на різних вікових етапах : [монографія] / А. М. Богуш, О. С. Трифонова, О. І. Кисельова, Ж. Д. Горіна, М. Л. Черкасов. Одеса : ПНЦ АПН України, 2008. 272 с.
7. Боднар С. Термінологічний аналіз понять «компетенція» і «компетентність» у педагогіці : сутність та структура. *Освіта і управління*. 2007. Т. 10. № 2. С. 95–99.
8. Борисенко В. В. Компетентністний та проблемний підходи як компоненти методичної системи навчання української мови фахового спрямування. *Наукові записки* : [зб. наук. статей] / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, НАУ пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, 2011. Вип. 97. – С. 25–30.
9. Бутенко Н. Ю. Комунікативна майстерність викладача : [навч. посіб.]. К. : КНЕУ, 2005. 336 с.
10. Володько В. Педагогічна система навчання: теорія, практика, перспективи : [навч.-метод. посіб.]. К. : Педагогічна преса, 2000. 148 с.

11. Гронлунд П., Норман Е. Оцінювання студентської успішності : [навч.-метод. посіб.]. К. : Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2005. 312 с.
12. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання. – Відділ сучасних мов, Страсбург. К. : Ленвіт, 2003. 262 с.
13. Закон України «Про вищу освіту». Закон від 01.07.2014 № 1556 -VII. Режим доступу : <http://vnz.org.Ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>
14. Компетентнісний підхід у сучасній освіті : світовий досвід та сучасні перспективи ; під заг. ред. О. В. Овчарук. К. : К. І. С., 2004. 112 с.
15. Копусь О. А. Дидактична стратегія як проект керованої діяльності підготовки майбутніх магістрів-філологів. *Наука і освіта*. № 1. 2011. С. 47–50.
16. Копусь О. А. Зміст та організація процесу формування фахової лінгводидактичної компетентності майбутніх магістрів філології. *Науковий вісник Донбасу : електронне наукове видання*. № 1(17). 2012. Режим доступу: http://alma-mater.luguniv.edu.ua/magazines/elect_v/KN17/12koammf.pdf
17. Кульбабська О. В., Кардашук О. В. Крок у професію. Методика викладання української мови : навч. посібн. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2017. 256 с.
18. Кульбабська О. В. Крок у професію. Щоденник-звіт із асистентської практики магістрантів-філологів : навч. посібн. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 160 с.
19. Луговий В. І. Європейська концепція компетентнісного підходу у вищій школі та проблеми її реалізації в Україні. *Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій школі України* : матер. методол. семінару. К. : Педагогічна думка, 2009. С. 5–17.
20. Любашенко О. В. Лінгводидактичні стратегії: проектування процесу навчання української мови у вищій школі : [монографія]. Ніжин : Аспект – Поліграф, 2007. 296 с.
21. Мистецтво бути викладачем: практич. посіб. / А. Брінклі, Б. Десанте, М. Флемм, та ін. ; за ред. О. І. Сидоренка. К. : Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2003. 144 с.
22. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
23. Практика в системі фахової освіти вчителя-словесника : навч. посіб. для студ. ВНЗ / О. М. Семенов ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України, Глухів. держ. пед. ун-т ім. Олександра Довженка. К. : Фенікс, 2008. 285 с.
24. Семенов О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури : [монографія] / Олена Миколаївна Семенов. Суми : Мрія-1, 2005. 404 с.
25. Семенов О. Українська культуромовна особистість учителя (шляхи її формування в системі професійної підготовки) : монографія / за ред. Л. І. Мацько. К. : Педагогічна думка, 2007. 272 с.
26. Філіпченко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій : навч. посіб. / А. С. Філіпченко. К. : Академвидав, 2005. 208 с.

10. Інформаційні ресурси

1. Бабак С. В. Компетенція та компетентність як ключові поняття педагогіки. Роль педагогіки у формуванні фахових компетенцій студентів вищих навчальних закладів [Електронний ресурс]. *Актуальні проблеми педагогіки, психології та професійної освіти*. Київ, 2016. № 1. С. 59–68. URL: <http://reposit.unisport.edu.ua/bitstream/handle/787878787/2514/72606-151297-2-PB.pdf?sequence=1&isAllowed=y> Бадер В.І. Електронна лінгводидактика: стан і перспективи [Електронний ресурс]. *Education and Pedagogical Sciences* («Освіта та педагогічна наука»). Луганськ, 2012. № 2 (151). С. 34–43. URL: <http://299pedagogicaljournal.luguniv.edu.ua/archive/2012/N2/index.htm>
2. Бібліографічний покажчик праць науковців Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України (2008–2013 рр.) [Електронний ресурс] / [упоряд. Л.Н. Штома] ; бібліограф. ред. Л.Н. Штома ; наук. ред. : І.А. Зязюн, Н.Г. Ничкало, О.М. Отич. Чернівці : Зелена Буковина, 2013. 435 с. URL:

Глосарії

1. Національний освітній глосарій: вища освіта [Електронний ресурс] / за ред. В.Г. Кременя. – 2-е вид., перероб. і доп. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 100 с. URL:
2. <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/nauk%20method%20rada/glossariy.pdf>
Національний освітньо-науковий глосарій [Електронний ресурс] / за ред. В.Г. Кременя. К. : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 524 с. URL:
https://lib.iitta.gov.ua/715512/1/Glosariy_Full_Fin.pdf
3. Інновації у вищій освіті : глосарій термінів і понять / за ред. І.В. Артємова ; [укл. : І.В. Артємов, А.В. Шершун, С.В. П'ясецька-Устич]. Ужгород : ПП «АУТДОР–ШАРК», 2015. – 160 с. – (Серія «Євроінтеграція: український вимір». Вип. 25). URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/9703>
4. Європейський словник навичок та компетенцій [Електронний ресурс] / DISCO European Dictionary of Skills and Competences. URL: http://disco-tools.eu/disco2_p